

ÅPNINGEN AV NORGES IDRETTSHØGSKOLE

Ved åpningen i dag av Norges idrettshøgskole går denne del av vårt undervisningsvesen inn i en ny fase. Men her som på andre felt er vi i den heldige situasjon at vi ikke begynner på bar bakke. Alt i 1804 ble det i Norge tatt initiativ til utdanning av lærere i kroppsøving. Fram til 1814 måtte denne utdanning foregå i København. Fra den tid og fram til 1855 var ordningen at utdanningen foregikk dels i Stockholm og dels ved militære kurs i Oslo.

I 1855 opprettet forsvaret en gymnastikkskole for eget behov i Oslo. Denne fikk etter hvert tilknytning til skoleverket, og da faget kroppsøving i

2.

1860 ble tatt opp i undervisningsplanene for lærerskolen og de høgre allmennskolene, var det bestyreren for Instruksjonsskolen for gymnastikk og våpenføring som ble tillagt tilsynet med det nye faget i disse skoler.

1860-åra var en reformtid i norsk skole, *Reformtid* like
gjennomgripende som den vi nå gjennomlever. Men også på andre felter grodde det friskt, bl.a. ble idrettsvirksomheten organisert i Centralforeningen for utbredelse av legemsøvelser og våpenbrug, det som i dag er Norges Idrettsforbund. Jeg tror vi kan ta det som symptomatisk for den aktivitet idrettsfolk gjerne viser, at da den Gynnastiske

Centralskole ble opprettet i 1870 var målsettingen utvidet til utdanning av lærere for skole, forsvar og idrett. En god folkehelse har alltid vært idrettsbevegelsens ideelle målsetting. Det var i skolen, under militærtjeneste og i det frivillige idrettsarbeid barn og ungdom kunne nås med opplysning og aktivitet for fysisk fostring, og det er derfor naturlig at idrettsbevegelsen har sett det som viktig å arbeide for å styrke kroppsøving og det helsebyggende arbeidet i *alle* disse ledd.

Den Gymnastiske Centralskoles undervisningsopplegg ble revidert og modernisert i 1915 samtidig som Stortinget da vedtok å endre navnet til Statens gymnastikkskole. Under denne vimpel har skolen

fortsett sin virksomhet fram til i sommer. Det er *i tidens* skjedd endringer i undervisningsopplegg og studietid, men selve målsettingen, at det ved institusjonen skulle utdannes lærere som kunne løfte faget fysisk fostring i skole og militærstell og være til hjelp og nytte for det frivillige idrettsarbeid, har stått fast. Det er gjennom årene en stor flokk norsk ungdom som har skaffet seg kunnskaper og ferdigheter ved Statens gymnastikkskole for innsats i yrke og fritid. Det er meg derfor en glede å få rette en varm takk til de *m* som så trofast har tjent Statens gymnastikkskole gjennom årene, og jeg

retter denne takken til skolens mangeårige rektor, Harald Hørgeland.

Den nye institusjonen, Norges idrettshegskole, skal bygge videre på den rydding som Statens gymnastikk-skole har brøytet. Det er et rikt og spennende odlingsfelt å ta fatt på. Oppgaven er både stor og krevende; stor fordi det gjelder helse og trivsel for hele folket og krevende fordi den alminnelige utvikling stadig synes å skape et større behov for fysisk aktivitet, ut over det menneskene får gjennom sitt daglige arbeid. Vi vet at levende organismer er avhengig av aktivitet for å trives og holde seg

funksjonsdyktig. Trangen til fysisk aktivitet er størst i barne- og ungdomsårene, og så blir vi roligere etter hvert som vi går frem i alder. Den faktiske situasjonen i dag er at menneskets makelighetstendens faller sammen med den tekniske utvikling, eller det første er en funksjon av det andre. I et lengre perspektiv er det bare økt innsikt om følgene av inaktivitet og gleden ved å holde sin fysikk i orden, som kan motvirke fysisk forfall. Den gamle

frasen om at "noen har det i hodet og andre i føttene" er i virkeligheten livsfarlig, og jeg tror ikke den blir oppfattet som morsom lenger. Derimot blir flere og flere klar over at et fullverdig menneskeliv forutsetter at man tar vare på og utvikler sin prestasjons- evne både på det intellektuelle og fysiske området. Det er kanskje større sammenheng mellom mental og fysisk tilstand enn man tidligere har erkjent. Oppgaven må være å gjøre den fysiske aktivitet til en del av det daglige virke tilpasset den enkeltes behov og muligheter. Dette kan ikke offentlige institusjoner greie for det enkelte mennesket, det må selv ville inn i en slik holdning.

Men på en rekke felter kan både offentlige og private organisasjoner og institusjoner være med å legge forholdene til rette. Det gjelder å åpne for idretts- og friluftsktivityteter ved å hjelpe til med utbygging av idrettsanlegg av alle slag og å ta vare på friluftsmuligheter både ved sjø og på fjell, og ikke

minst i forbindelse med våre boligsentra. *Opplysning*

over det frivillige idrettsarbeid som samler hundretusener til aktiv idrettsutøvelse, er et annet virkemiddel. Men skal alle de verdifulle og vakre idrettsanlegg som vi etter hvert har fått, bli brukt på en meningsfylt måte og innsatsen til de ^m som steller med den frivillige idrettsvirksomhet i lag og forbund, gi resultater i både bredde og nivå, må det kunne gis rettleiding og instruksjon. Både *konkurranseløperne* og de som driver med mosjonsidrett, trenger hjelp av folk med faglig innsikt. Her er et meget stort utdanningsbehov å dekke, og det er naturlig at idrettsbevegelsen ser med forventning fram mot det som Idrettshøgskolen kan yte gjennom forskning og utdanning når det gjelder

spør instruksjonsproblemet. For den aktive idrett er det av stor verdi at kunnskaper og ny innsikt om moderne treningsopplegg og metoder raskt kan komme den aktive idrett til gode, og etter hva jeg forstår, er det alt etablert et samarbeid mellom Norges Idrettsforbund og *Idrettshøgskolen* for å ta seg av dette

spørsmålet.

Ved siden av dette som mange er sterkt interessert i, må en ikke glemme de sentrale og viktige oppgaver idrettshøgskolen vil ha når det gjelder utdanning av lærere for vårt skoleverk og for den fysiske trening ungdommen har krav på å få under militærtjeneste.

Men i skolen må ikke siktemålet bare være å nå elevene med en viss fysisk aktivitet i de tilmålte timene. Det er like viktig å finne fram til et arbeidsprogram som stimulerer alle elever til fysisk aktivitet og som samtidig skaper forståelse for idrett og for betydningen av at mennesket gjennom hele livet sørger for å holde kroppen i fysisk form. Hvor godt en skal lykkes med å skape posi-

tive holdninger hos de unge til idrett og fysisk fostring, avhenger i stor utstrekning av undervisningsopplegget ^{int} og at vi har lærere med faglig sterk nok bakgrunn til å følge opp intensjonene i programmet. Det er i vårt land gjort en god del arbeid for å modernisere undervisningen i faget kroppsøving, men her står en fortsatt overfor meget vanskelige oppgaver som vil kreve en helhjertet innsats fra høgskolen både på utdannings- og forskningssiden om en skal kunne oppfylle den ærgjerrige målsetting.

Det har tatt lang tid å realisere ideen om en norsk idrettshøgskole der utdanning og forskningsvirksomhet i forening skap^{er} et faglig miljø som ^{me} kunne virke

som et kraftsenter for idrettslig aktivitet og fysisk fostring i vårt land. Nå står vi ved dette målet, og det er mitt håp at det må lykkes å samle alle gode krefter som er opptatt av denne saken til et skapende samarbeid.

Formannen i styret har redegjort for det arbeid som administrasjon og styret har utført for å tilrettelegge oppstarting av undervisningen ved Norges idrettshøgskole. Han har også gitt oss en oversikt over hvor langt en har nådd med utbyg-

14.

byggingen av anlegget og med ^{tilsattene} av personale
 som nytter

anledningen til å takke Idrettshøgskolens styre og administrasjon for god innsats.

Til studentene, de første ved Norges idrettshøgskole, vil jeg gjerne si at dere har valgt å forberede dere for en stor og krevende arbeidsoppgave. Nytt tiden her godt til å skaffe dere kunnskaper og erfaring, slik at dere kan gå godt rustet til gjerningen. Vær også i samarbeid med lærerne og alt personalet, ved institusjonen med på å bygge opp et rikt og ^{fruktbart} miljø her. Det vil dere få

glede av både mens dere er her og siden i livet.

Til slutt ønsker jeg studenter, lærere og personale i övrig hell og lykke i arbeidet og erklærer med dette virksomheten ved Norges idrettshögskole i gang satt.